

Huvudområden, förkunskaper, progression, examenskrav och examensbenämningar

Beslut

Utbildningsnämnden (UN) beslutar

Angående examenskrav och praktik:

att i nuläget inte föreslå några gemensamma förändringar i befintliga examenskrav för yrkesexamina,

att examenskraven för alla yrkesexamina, som inte har ett yrkesprogram, ska framgå av SLU:s lokala examensordning,

att studentens väg till yrkesexamen ska tydliggöras på SLU:s webb,

att möjlighet till praktik bör finnas inom varje utbildning som leder till yrkesexamen,

att PN kan föreslå för UN att praktik ska ingå i examenskraven för yrkesexamen,

Angående examensbenämningar:

att SLU kan, med viss restriktion, använda efterled i examensbenämningar,

att SLU inte använder förled i examensbenämningar med undantag för förledet *ökonomie* som redan är etablerat vid SLU,

att minimikrav för att en student ska få efterled inskrivet i examensbeviset ska framgå av SLU:s lokala examensordning:

- För kandidatexamen med inriktning: 90 hp inom inriktningen specificerade kurser (inkl. självständigt arbete).
- För masterexamen med inriktning: 60 hp inom inriktningen specificerade kurser (inkl. självständigt arbete).

att PN föreslår specifika krav för inriktning i samband med förslag till utbildningsplan för beslut av UN,

Angående huvudområde och inriktning för examen:

att till styrelsen föreslå att beslut om inrättande av inriktning delegeras till UN,

att SLU:s inriktningar ska framgå av bilaga till SLU:s lokala examensordning,

att i utbildningshandboken avsnitt 2.5 komplettera kriterier för inrättande av nytt huvudområde enligt vad som anges i detta beslut,

att i utbildningshandboken avsnitt 2.5 införa kriterier för inrättande av inriktning för examen enligt vad som anges i detta beslut,

att i utbildningshandboken vid senare tillfälle införa riktlinjer och rutiner för ändring och avveckling av inriktningar,

Angående dubbelklassning:

att i utbildningshandboken avsnitt 4.4 och avsnitt 6.2 tydliggöra regelverket och instruktion för tillämpning av dubbelklassning enligt vad som anges i detta beslut,

att PN för varje program bör se över klassningen av kurser,

att samtliga kursplaner ska ha setts över inom tidsperioden 2019-2024,

Angående förkunskapskrav:

att PN för varje kurs och program bör se över formella förkunskapskrav och rekommenderade förkunskaper,

att samtliga utbildningsplaner och kursplaner ska ha setts över med avseende på förkunskapskrav inom tidsperioden 2019-2024,

att samstämmighet i formulering av förkunskapskrav för program ska eftersträvas.

(PN = programnämnd)

Redogörelse för ärendet

Under hösten 2018 och våren 2019 har diskussioner pågått angående SLU:s utbildningsutbud och utbildningsstruktur. Färdplan för fördubblat antal studenter (SLU ID: SLU.ua 2018.1.1.1.-4851) beslutades av UN i december 2018, varav vissa delar skickades på remiss till verksamheten. Några punkter krävde fortsatt utredning, och utbildningsledarna har sedan januari jobbat med frågan om ämnen/huvudområden, förkunskapskrav och förled/efterled/inriktning för examina enligt uppdrag (punkt 29 i färdplanen). I arbetet har dessutom progression, examenskrav och -benämning diskuterats, inklusive hantering av remissvar för punkterna 25-28. Synpunkter har under arbetets gång inhämtats från examenshandläggare, studievägledare och utbildningshandläggare.

UN:s ledamöter har informerats om begrepp och konsekvenser av olika alternativ under mars och april 2019. Vid UN:s möte 2019-04-11 (SLU ID: SLU.ua 2019.1.1.1-1911) diskuterades olika ställningstaganden angående punkt 25-29, inklusive inkomna remissvar på dessa punkter. Det har utmynnats i underlaget till detta beslut som har beretts av utbildningsledarna (Kristine Kilså, Karin Camp, Anders Jäderlund, Gabriella Persdotter Hedlund och Eva Andersson Björkman) under ledning av Kristine Kilså.

Beslutens innebörd och bedömda konsekvenser

För varje del i beslutsförslaget (examenskrav och praktik, examensbenämning, huvudområde och inriktning för examen, dubbelklassning, förkunskapskrav) ges en kort bakgrund samt en kortfattad konsekvensbeskrivning. UN:s ställningstaganden inom dessa områden påverkar förutsättningarna för strukturen för SLU:s samlade utbildningsutbud. Ändringar som ska införas i utbildningshandboken anges för respektive del där detta är relevant.

Examenskrav och praktik

Bakgrund

Vid UN:s möte 2019-04-11 fastslogs att samstämmighet i formulering av examenskrav för yrkesexamina med likartade examensmål inte är aktuellt i nuläget. Det finns många olika åsikter i frågan om samstämmighet, och det finns också olika preferenser i hur examenskraven ska beskrivas (obligatoriska kurser, yrkesprofilerande kurser, ämnen, specifika examensarbetskurser eller program). UN har inte uttryckt någon preferens för något sätt att uttrycka examenskrav.

Remissvaren angående praktik för agronomexamen och jägmästarexamen förespråkade samstämmigt att praktik ska vara möjligt men ej obligatoriskt. UN gav detta medhåll vid UN:s möte 2019-04-11.

Konsekvens

De examenskrav som i dagsläget är ändamålsenliga kan kvarstå, vilket innebär att examenskraven för de olika yrkesexamina kommer fortsatt beskrivas på olika sätt. Detta ger möjlighet för verksamheten att fokusera på andra delar av fördubblingsprojektet, och minskar oron i verksamheten. Det ändrar inte att examenskraven för yrkesexamen ska spegla examensmålen för varje enskild examen och att PN föreslår examenskrav för yrkesexamen till UN för beslut. Yrkesexamina kan fortsatt ha obligatorisk praktik om så bedöms lämpligt.

Examensbenämning

Bakgrund

Det har varit ett önskemål från studenterna att kunna synliggöra tydligare vad som ingår i examen. Vid UN:s möte 2019-04-11 diskuterades för- och efterled i examensbenämning för att synliggöra vad som ingår i examen. UN förespråkade efterled, men såg inget hinder i att behålla redan etablerat förled.

Konsekvens

Det blir möjligt att förtydliga i examen vad utbildningen innehåller utöver huvudområdet. SLU följer SUHF:s rekommendationer i detta:

Kandidat-/masterexamen i *huvudområde* med inriktning xxx

Kandidat-/masterexamen i *huvudområde* med yyy inriktning

Exempel:

Kandidatexamen i *fysik* med inriktning *kvantmekanik*
Masterexamen i *historia* med *industriell* inriktning

Beslut om minimikrav för inriktning i SLU:s lokala examensordning tillåter utbildningsprogram att specificera krav för efterled (inriktning). PN föreslår inriktning och inom inriktningen specificerade kurser till UN för beslut. Kurserna som ingår i inriktningen behöver inte vara inom huvudområdet för examen, men för att ta ut en examen måste kraven för en generell examen vara uppfyllda. Kursplan för självständigt arbete kan gälla för flera inriktningar (eller ingen inriktning alls).

Införande av examen med efterled möter studenternas önskemål, men kommer skapa viss meradministration för examensenheten och fakultetskanslierna. Beslutet ligger i linje med andra universitets användning av efterled.

Huvudområde och inriktning för examen

Bakgrund

Remissvaren och diskussionen vid UN:s möte 2019-04-11 framhöll fördelar med att behålla SLU-specifika ämnen/huvudområden. Nya huvudområden kan inrättas, främst på masternivå, med viss restriktion. Med införandet av examen med efterled (inriktning) behövs tydliggörande av hur en inriktning för examen inrättas.

Konsekvens

Ingen ändring vad gäller generella eller SLU-specifika huvudområden på grundnivå behöver göras.

Inrättandet av ett nytt huvudområde är en mera omfattande process än inrättandet av en inriktning. För huvudområde tas beslut av styrelsen efter ansökan och yttrandedörfarande. Styrelsens delegationsordning bör justeras så UN kan besluta om inriktning för examen efter förslag från PN via ordinarie beslut om utbildningsplan.

För inrättande av nytt huvudområde bör det tydligt framgå hur det kopplar till aktuell och framtida forskning, områdets hållbarhet över tid samt dess koppling till internationellt vanliga huvudområden. Många huvudområden skapar viss meradministration i form av till exempel kurser för självständiga arbeten.

Ändring i utbildningshandboken avsnitt 2.5 (GULT = nytt):

Huvudområde

I förslag till nytt huvudområde vid SLU ska följande specificeras:

- Det föreslagna huvudområdet (ämnesbeskrivning med definition, vetenskaplig grund och gränsdragning **samt internationell gångbarhet**).
- Motivering för det föreslagna huvudområdet.
- **Beskrivning och motivering av förslaget huvudområdes hållbarhet över tid för utbildning och forskning.**

- Relation till befintliga huvudområden (hur de påverkas av ett eventuellt nytt huvudområde).
- Om det föreslagna huvudområdet avser både grundnivå och avancerad nivå, eller enbart grundnivå eller avancerad nivå.
- Den kompetens som finns för undervisning och examination i det föreslagna huvudområdet.
- Det kursutbud som finns eller är möjligt för kurser och självständiga arbeten (examensarbeten) i det föreslagna huvudområdet.

Förslag till nytt huvudområde ska ta hänsyn till yttranden från samtliga PN och FN.

...

Inriktning för examen

En inriktning för examen kan användas för att

- a) särskilja en viss inriktning inom ett huvudområde eller
- b) visa på en viss kombination av olika kompetenser/färdigheter.

I förslag till ny inriktning vid SLU ska följande specificeras:

- Den föreslagna inriktningens benämning samt motivering för inrättandet.
- Relationen till befintliga inriktningar.
- Beskrivning av föreslagen inriktnings hållbarhet över tid för utbildning och forskning.
- Kraven för inriktningen vad gäller det specificerade kursutbudet.
- Relation till huvudområdet (i förekommande fall) samt den internationella gångbarheten för inriktningen.

Dubbelklassning

Bakgrund

Dubbelklassning används på olika sätt inom olika program, till viss del slentrianmässigt eller inte alls. Därför behövs en tydligare beskrivning av syftet och tillämpning av dubbelklassning. Rätt använd är dubbelklassning ett bra sätt att tydliggöra innehållet i en kurs. För att en kurs klassad i ett generellt ämne/huvudområde även ska kunna dubbelklassas i ett av SLU:s paraplyämnen, behöver kursen innehålla syntes och/eller sektorsrelaterad tillämpning. Det ska finnas reell progression i båda ämnena/huvudområdena.

Exempel:

En kurs i grundläggande kemi där exemplen i kursen är hämtade från biologin, ska inte dubbelklassas i kemi och biologi.

En kurs i biologisk kemi bör däremot dubbelklassas i biologi och kemi.

En kurs där både kemi och biologi ingår som separata delar, ska uppdelas i två kurser och då klassas i kemi respektive biologi.

En kurs i skogsvetenskap som innehåller mycket ekologi kan dubbelklassas i skogsvetenskap och biologi.

Konsekvens

PN ska göra en översyn av huvudområdesklassningen av kurserna inom alla program, för att säkerställa att klassningarna speglar kursernas innehåll. Detta bör göras i samband med programmets kvalitetssäkringsprocess, det vill säga att alla program har setts över inom perioden 2019-2024.

PN kan överväga om användning av begreppet yrkesprofilerande kurs (exempelvis agronomprofilerande eller hortonomprofilerande) kan användas som ersättning för dubbelklassning i vissa fall.

Ändring i utbildningshandboken avsnitt 4.4 och avsnitt 6.2 (GULT = nytt):

Avsnitt 4.4

För att en *institution* ska ha rätt att examinera kurser som tillhör två huvudområden eller ämnen (dubbelklassade kurser) ska *institutionen* ha examinationsrätt i båda huvudområdena/ämnena. I annat fall krävs en medansvarig *institution* med examinationsrätt i det huvudområde eller ämne som saknas vid den kursansvariga *institutionen*. **Den medansvariga institutionen ska framgå av kursplanen.**

Avsnitt 6.2

Ämnen

Ämnesklassningen bestäms av kursens innehåll. **Bilaga 3: Ämnen vid SLU inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå** utgör en förteckning över ämnen och huvudområden. Vid SLU kan en kurs klassificeras i ett eller två ämnen (dubbelklassning). Självständiga arbeten (examensarbeten) kan dock bara klassas i ett ämne.

Dubbelklassning ska inte användas slentrianmässigt; en kurs ska bara dubbelklassas om innehållet utgör en tydlig och väsentlig del av båda ämnena samt att det finns reell progression i båda ämnena/huvudområdena. Dubbelklassning kan användas när en kurs innehåller både en traditionell ämnesdisciplin och en syntes och/eller sektorsrelaterad tillämpning.

En dubbelklassad kurs kan ingå i examensfordringarna för båda de angivna ämnena/huvudområdena. En dubbelklassad kurs eventuella modulindelningar ska inte dela upp kursen i de två ämnena, i sådana fall är det bättre med två separata kurser.

Förkunskapskrav

Bakgrund

Vid UN:s möte 2019-04-11 uttrycktas vilja att arbeta både med formella förkunskapskrav och rekommenderade förkunskaper. Samtidigt upplever studenterna att SLU har en tendens att använda förkunskapskraven som ett sätt att få "egna" eller "rätt typ" av studenter på kursen, eller för att lotsa studenterna genom ett program på det sätt SLU vill ha det. Detta är dock i strid med högskoleförordningen där det tydligt framgår att endast nödvändiga krav för att tillgodogöra sig utbildningen (det vill säga kursen eller programmet) är tillåtna.

Konsekvens

PN ska se över och kvalitetssäkra förkunskapskraven med avseende på nivå och formulering för alla kurser och program. Förkunskaper ska enligt SLU:s anvisningar för kursplaner (SLU ID: SLU.ua 2015.1.1.1-3402) i första hand uttryckas som kunskaper, inte specifika kurser. Översyn av förkunskaper för kurs görs enligt årscykeln i samband med beslut om kursplaner (november). Översyn av förkunskaper för program görs i samband med beredning av utbildningsplan för beslut av UN. Även denna översyn bör göras i samband med kvalitetssäkringsprocessen, det vill säga att alla program har setts över inom perioden 2019-2024.

Beslut i detta ärende har fattats av UN, efter föredragning av utbildningsledare Kristine Kilså.

Karin Holmgren

Kristine Kilså

Sändlista

Programnämnderna
Fakultetsdirektörerna
Chefen för avdelningen för lärande och digitalisering
Chefen för utbildningsavdelningen
Kommunikationschefen

Kopia för kännedom

Universitetsdirektören
Utbildningsledarna
Planeringschefen
Internrevisionen
SLUSS